

Hallitus on sopinut valtiontalouden kehyksistä: Vahva panostus kasvuun, työllisyyteen, oikeudenmukaisuuteen ja vakauteen

Hallitus on 21.3.2013 sopinut valtiontalouden kehyksistä vuosille 2014–2017. Hallitus korostaa talouskasvua ja uusia työpaikkoja ratkaisuna julkisen talouden haasteisiin. Suomen taloudellinen menestys rakentuu korkean työllisyyden, kilpailukykyisen tuotannon, korkean osaamisen, tasa-arvoisten hyvinvointipalveluiden sekä sosiaaliseen oikeudenmukaisuuden ja jokaisen osallisuuden perustuvan hyvinvointimallin varaan myös jatkossa.

Kasvua ja kilpailukykyä edistävät toimet

Hallitus alentaa yritysten yhteisöverokantaa 4,5 prosenttiyksiköllä 20 prosenttiin. Tavoitteena on kasvupotentiaalin vahvistaminen, investointien vauhdittaminen, työpaikkojen luominen ja yritysten palkanmaksuvarasta huolehtiminen. Verotuksen painopiste siirtyy tuloksen verotuksesta ulos jaetun voiton verottamiseen.

Osinkoverojärjestelmä uudistetaan. Osinkotulot verotetaan aina pääomatulona. Julkisesti noteerattujen yritysten osingot säädetään kokonaan veronalaisiksi. Muista kuin julkisesti noteeratuista yhtiöistä saadusta osingosta on veronalaista 25 % siihen määrään saakka, joka vastaa osakkeen matemaattiselle arvolle laskettua 8 % vuotuista tuottoa. Ylimenevä osa on kokonaan veronalaista pääomatulona.

Yhteisöveron laskulla vastataan myös teollisuuden tuleviin haasteisiin, kuten vuonna 2015 voimaan tulevaan rikkidirektiiviin. Veroratkaisun lisäksi rikkidirektiivin sopeutumista helpotetaan runsaan 100 miljoonan euron panostuksella LNG-infrastruktuuriin. Tieliikenteeseen tulevien raskaan kuljetuskaluston mittojen ja massojen korotukseen varataan kehyskaudella yhteensä 55 miljoonaa euroa lisärahoitusta, jotta tiestö saadaan pidettyä asianmukaisessa kunnossa. Myös alueellista kuljetustukea jatketaan. Tavoitteena on lyhyellä tähtäimellä saavuttaa 80–160 miljoonan euron vuotuiset säästöt logistiikkakustannuksissa. Pitkällä aikavälillä kuljetuskustannushyödyt saattavat nousta jopa 3 miljardiin euroon.

Teollisuuden vero- ja kustannustaakkaa vähennetään suunnitellun windfall-veron helpotuksella. Aiemmin 170 miljoonan euron vero peritään vain 50 miljoonan euron osalta. On huomattava, että rikkidirektiivin voimaantuloon liittyy huomattavia epävarmuuksia esimerkiksi kustannusten osalta. Hallitus toimii koko EU:n tasolla kustannustehokkaan rikkidirektiivin toimeenpanon varmistamiseksi ja säännöllisesti tarkastelee asiaa.

Hallitus käynnistää mittavan kasvurahoitusohjelman pääomasijoitusmarkkinoiden vahvistamiseksi ja pk-yritysten kasvun tukemiseksi. Rahoitusohjelmassa yhdistetään sekä valtion panostukset että yksityinen raha. Yhteensä rahastot voivat nousta toimialjallaan miljardiluokkaan.

Tekesille myönnetään valtuudet käyttää kehyskaudella vuosittain enintään 20 miljoonaa euroa siemenvaiheen yrityksiin tehtäviin pääomasijoituksiin. Teollisuussijoitus Oy:tä pääomitetaan kehyskaudella vuosittain 30 miljoonalla eurolla uuden kasvuvaiheen yrityksille suunnattavan kasvurahastojen rahaston perustamista varten. Sekä Tekesin että Teollisuussijoituksen sijoitukset tehdään rahastojen kautta, joiden pääomista vähintään puolet kerätään yksityisistä lähteistä.

Osana kasvurahoitusohjelmaa Tekesille siirretään vähitellen vuodesta 2014 alkaen kokonaisvastuu yritysten varhaisen vaiheen julkisista kehittämistuista mukaan lukien pääomasijoitustoiminta.

ICT2015-työryhmän esityksen mukaisesti hallitus panostaa ICT-alan osaamisen vahvistamiseen. Suomeen luodaan kattava ja yhtenäinen sähköisten palveluiden palveluväylä, jota luotaessa painotetaan kustannustehokkuutta sekä kartoitetaan mahdollisuudet rajat ylittävään yhteistyöhön. Hallitus jatkaa selvitystyötä koskien Itämeren tietoliikennekaapelihanketta. Hallitus on varannut määrärahat kyberturvallisuuskeskuksen perustamiselle.

Hallitus jatkaa julkisten tietovarantojen avaamista. Muun muassa Ilmatieteen laitoksen sää- ja tutkatietoja sekä Liikenneviraston joukkoliikenteen reitti- ja aikataulutietoja luovutetaan avoimeen käyttöön.

Työllisyyspanostuksilla kasvun edellytyksiä

Hallituksen työlinja jatkuu. Nuorten yhteiskuntatakuuta vahvistetaan lisäpanostuksella erityisesti nuorten oppisopimuskoulutukseen. Osatyökykyisten työllistymistä helpotetaan mm. pidentämällä osasairauspäiväraha-ajan kesto, lieventämällä ammatillisen kuntoutuksen kriteerejä ja jatkamalla työkyvyttömyyseläkkeen lepäämäänjättämislakia. Osasairauspäivärahalla mahdollistetaan osa-aikainen työskentely omassa työssään ja tätä aikaa pidennetään nyt 150 päivään.

Työnteon taloudellista kannattavuutta parannetaan kasvattamalla ansiotuloverotuksen työtulovähennystä.

Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikassa määrärahoja suunnataan työllisyyttä ja kasvua edistäviin toimiin, varsinkin pitkäaikaistyöttömien ja nuorten työllistymisen parantamiseksi. Maahanmuuttajien korkeaa työttömyyttä pyritään vähentämään panostamalla pitkäjänteiseen kotouttamiseen. Kotouttamisen osaamisyksikköön työ- ja elinkeinoministeriön yhteyteen kootaan hankkeissa syntyneitä osaamista ja käytäntöjä.

Kuntien rooli ja vastuu pitkäaikaistyöttömyyden aktiivisessa hoidossa korostuu. Työmarkkinatuen rahoitusuudistuksella luodaan mahdollisuuksia yli 300 päivää työmarkkinatuella olleiden pääsyyn aktivointitoimenpiteiden piiriin. Tämä toteutetaan vuoden 2015 alusta osana kuntien tehtävien arviointia ja työllisyyspolitiikan vastuunjaon tarkistusta.

Kotitalouksien työn teettämisen edistämiseksi kotitalousvähennyksen enimmäismäärä korotetaan 2 400 euroon.

Harmaan talouden torjunta ja terve kilpailu

Harmaan talouden tehostettua torjuntaa jatketaan ja käynnistetään lisätoimenpiteitä, joiden avulla mm. lisätään verohallinnon resursseja harmaan talouden torjunnassa. Terveen kilpailun edistämishojelman toimeenpanoa jatketaan ja valmistellaan lisäesityksiä rakenteellisten kilpailun esteiden poistamiseksi.

Otetaan käyttöön julkinen verovelkarekisteri vuonna 2014. Laajennetaan lähdeveron pidätysvelvollisuutta maksettaessa työkorvausta Suomessa tehdystä työstä. Selvitetään mahdollisuudet säätää tilintarkastajille raportointivelvollisuus rikosepäilyistä.

Terveen kilpailun ohjelmassa mukana olevat ministeriöt jatkavat ohjelman toimeenpanossa jo havaittujen kilpailun edistämiseksi tarvittavien lainsäädäntömuutosten valmistelua. Kilpailua edistäviä lainsäädäntömuutoksia valmistellaan ohjelmassa mukana olevissa ministeriöissä kaavoitukseen ja rakentamiseen, digitaalisiin markkinoihin, lääkemarkkinoihin, jätemarkkinoihin sekä kolmannen sektorin asemaan liittyen.

Julkisen ja yksityisen elinkeinotoiminnan kilpailuneutraliteettia parannetaan. Annetaan eduskunnalle lakiesitys kunnallisen liiketoiminnan yhtiöittämisestä ja kilpailulain muutoksesta kilpailuneutraliteetin valvomiseksi.

Kunta- ja sote-uudistus etenevät aikataulussa

Kuntarakennelaki annetaan eduskunnalle huhtikuun alussa siten, että laki voi tulla voimaan 1.7.2013 alkaen. Kuntien on tehtävä lain mukaiset selvitykset ja päätökset 1.7.2014 mennessä. Määräaikana riittävät selvitykset ja liitospäätökset tehneet kunnat ovat oikeutettuja valtion yhdistymisavustuksiin, muuhun muutostukeen sekä valtionosuusmenetysten kompensatioihin.

Valtio varautuu asettamaan vuoden 2013 aikana suurimmille kaupunkiseuduille (12) erityiset kuntajakoselvittäjät. Osana kuntajakoselvitystä tehdään kaupunkiseudun toiminnallisen kokonaisuuden arviointimenettely. Laaditaan kunkin kaupunkiseudun kuntien kanssa yhdessä räätälöity, yksilöllinen kulloinkin kyseistä selvitysalueita koskeva kuntajaon muutosta eli kuntaliitosta tukeva muutoksentukiohjelma. Samassa yhteydessä arvioidaan työnjaon uudistamista valtion ja kuntien välillä.

Hallitus arvioi kuntauudistuksen etenemistä loppuvuodesta 2013. Kaupunkiseutujen toiminnallisen kokonaisuuden arviointimenettelyn pohjalta valmistellaan suunnitelma kaupunkiseudun alueellisen eheyden varmistamiseksi.

Toteutetaan vuosina 2014–2017 toimintaohjelma, jolla vähennetään kuntien lakisääteisten tehtävien perusteella säädettyjä velvoitteita. Toimintaohjelman tavoitteena on saavuttaa yhden miljardin euron kokonaisvähennys kuntien ja kuntayhtymien toimintamenoihin vuoteen 2017 tasolla. Ministeriöt valmistelevat lokakuun 2013 loppuun mennessä ministeriökohtaisen toimintaohjelman vuosille 2014–2017.

Velvoitteiden vähentämisen toimintaohjelman tueksi käynnistetään vuoden 2014 alusta paikallisia kokeiluja, joissa kokeilun avulla vähennetään velvoitteita. Paikallisissa kuntakokeiluissa ministeriöt ja kunnat sopivat yhdessä palveluja koskevat tavoitteet. Käynnistetään lähipalveluiden kehittämishanke yhteistyössä Kuntaliiton, STM:n ja OKM:n kanssa.

Kehitetään lähidemokratiaan liittyviä toimintamalleja ja hyviä käytäntöjä sekä tukea näiden verkkoyhteistyöhön, koulutukseen ja pilotointiin yhteistyössä kuntien kanssa Suomen kuntaliiton käynnistämässä ja VM:n sekä OM:n rahoittamassa Kuntalaiset keskiöön -hankkeessa vuosien 2013 ja 2014 aikana.

Kehitetään kuntien makrotalouden ohjausta. Valmistellaan kuntalain kokonaisuudistuksen, valtionosuusjärjestelmän uudistuksen ja finanssipoliittisten säädösten valmistelun kanssa yhteen sovitettuja toimenpiteitä peruspalveluohjelmamenettelyn vahvistamiseksi ja uuden kuntatalouden kehystarkastelun kehittämiseksi. Valtiovarainministeriö asettaa uudistusta valmistelevaan virkamiestyöryhmän.

Kuntien omaa veropohjaa vahvistetaan osoittamalla jäteveron tuottoa vastaava lisäys kunnille vuoden 2014 alusta alkaen. Lisäksi kiinteistöjen arvostamisperusteiden tarkistamisella vahvistetaan kuntien omaa veropohjaa.

Kuntauudistusta tuetaan rahoittamalla yhdistymisavustukset ja -selvitykset. Lisäksi valtionosuusmenetykset kompensoidaan kokonaan valtion varoista.

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakennemuutoksen tavoitteena on vahvoin kuntiin perustuva, pääsääntöisesti kaksitasoinen integroitu sosiaali- ja terveydenhuollon palvelurakenne, jossa uuden laajan perustason tehtävien järjestämis- ja rahoitusvastuu on kunnilla. Tavoitteena on turvata sosiaali- ja terveydenhuollon lähipalvelut.

Hallitus aloittaa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain valmistelun välittömästi. Järjestämislaki tulee voimaan vuoden 2015 alussa. Sote-uudistusta viedään eteenpäin yhdessä kuntauudistuksen kanssa. Sote-palvelut järjestetään kuntapohjaisesti.

Laajan perustason sosiaali- ja terveystalvet järjestetään pääsääntöisesti vastuukuntamallilla. Vastuukuntamallin perusteista säädetään kuntalaissa. Vastuukuntina voivat toimia maakuntien keskustaupungit ja luontaisiin työssäkäyntialueisiin perustuvat vahvat kunnat, joilla on riittävä kantokyky.

Sote-uudistuksen jatkovalmistelun perusteet ovat seuraavat:

Alle 20 000 asukkaan kunnalla on rahoitusvastuu asukkaidensa sote-palveluista, mutta ei itsenäistä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuuta. Kunnan tulee kuulua pääsääntöisesti vastuukuntamallilla hallinnoituun sote-alueeseen, joka pystyy järjestämään laajan perustason palvelut.

Vähintään noin 20 000–50 000 asukkaan kunnille säädetään sote-järjestämislaissa oikeus järjestää perustason sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita. Muiden sote-palvelujensa saatavuuden turvaamiseksi 20 000–50 000 asukkaan kunnan on kuuluttava toiminnalliseen kokonaisuuteen, pääsääntöisesti vastuukuntamallilla hallinnoitavaan sote-alueeseen. Laajan perustason sote -palvelut, kuten erikoissairaanhoido ja vaativat sosiaalipalvelut (tai osa palveluista) järjestetään sote-integraatio varmistaen. Vähintään noin 20 000–50 000 asukkaan kunnissa järjestetään ns. peruserikoissairaanhoidon palveluita siten, kun se on kunnan perustason sosiaali- ja terveydenhuollon ja koon kannalta tarkoituksenmukaista. Nykyisiä aluesairaaloita hyödynnetään palvelutuotannossa. Vähintään noin 50 000 asukkaan kunnat voivat järjestää laajan perustason palveluita.

Vaativia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluita varten muodostetaan viisi erityisvastuualueetta, jotka koordinoivat koko perustason sote-palveluiden järjestämistä, eri sairaaloiden ja muiden sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden keskinäistä työnjakoa ja yhteistyötä niin, että se tukee sosiaali- ja terveydenhuollon tarkoituksenmukaista toimintaa ja erityisosaamista.

Metropolialueen sote-palveluiden järjestäminen ratkaistaan erikseen. Muista alueellisista poikkeuksista päätetään osana järjestämislakia. Kielelliset oikeudet turvataan järjestämislain valmistelun yhteydessä.

Sote-uudistuksen alkuvaiheessa nykyiset sairaanhoitopiirit voivat jäsenkuntien niin halutessa jatkaa nykyisen kaltaisina kuntayhtyminä, mutta vuoteen 2017 mennessä nykyiset sairaanhoitopiirit hallinnollisina organisaatioina puretaan.

Erityisvastuualueet vastaavat vaativan keskitettävän erikoissairaanhoidon palveluiden sekä keskitettävien sosiaalihuollon palveluiden koordinoinnista ja ohjauksesta. Erva vastaa myös tutkimuksen, kehittämisen ja koulutuksen koordinoinnista. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisesta ohjauksesta ja koordinaatiosta.

Hallitus käynnistää asuntopoliittisen uudistuksen

Hallitus laati asuntopoliittisen uudistuksen, jolla tuetaan työvoiman alueellista liikkuvuutta. Uudistuksessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rakennuttamisen edellytyksiä parannetaan kasvukeskuksissa. Tehdään kokonaisarviointi asuntopoliittikkaan liittyvistä kysyntä- ja tuotantotuista hallituskauden loppuun tammikuuhun 2015 mennessä. (kts. liite 1)

Poimintoja eri hallinnonalojen kehyksistä

Ulkoasiainministeriö pyrkii turvaamaan edustustoverkon kattavuuden poliittisen vaikuttavuuden ja palvelukyvyn säilyttämiseksi. Hallitusohjelman mukaisesti voimavaroja keskitetään maihin ja alueille, joiden taloudellinen ja poliittinen merkitys on kasvamassa. Samalla jatketaan edustautumisen rakenteen ja toimintatapojen uudistamista.

Hallituksen tavoitteena on varmistaa kehitysyhteistyön määrärahakehitys, jonka puitteissa 0,7 prosentin määrärahataso suhteessa bruttokansantuloon ja Suomen kansainväliset sitoumukset voidaan saavuttaa. Hallitus tavoittelee kehitysyhteistyömäärärahojen BKTL-osuuden kasvua ohjaamalla päästöoikeuksien

huutokaupasta kertyvät tulot kansainväliseen ilmastorahoitukseen ja kehitysyhteistyöhön sitä mukaan kun niitä kertyy.

Oikeusministeriö toteuttaa vuoden 2014 alusta lukien hovi- ja hallinto-oikeuksien rakenneuudistuksen. Käräjäoikeuksien rakenneuudistusta jatketaan. Syyttäjälaitoksessa tehostetaan kehyskaudella esitutkintayhteistyötä, edistetään nopeutetun oikeudenkäyntimenettelyn käyttöönottoa ja kehitetään syyttäjien työmenetelmiä. Toteutetaan Mikkelin ja Helsingin vankiloiden peruskorjaushankkeet sekä osa Hämeenlinnan vankilan peruskorjauksesta, tarkoitukseen myönnetään kehyskaudella lisärahoitusta 5,2 miljoonaa euroa. Tämän jälkeen paljususelle jää vielä jonkin verran Hämeenlinnan vankilaan.

Sisäasiainministeriö aloittaa poliisin hallintorakenneuudistuksen seuraavan vaiheen (Pora III) toimeenpano poliisin talouden sopeuttamiseksi toiminnan tehokkuutta lisäämällä ja organisaatiota yksinkertaistamalla. Terrorismin torjuntaa tehostetaan osoittamalla suojelupoliisille 1,6 miljoonan euron vuotuinen lisäys. Rajavartiolaitos varautuu rajanylitysliikenteen merkittävään kasvuun kehyskaudella kehittämällä rajanylityspaikkoja ja lisäämällä rajavartijoiden määrää vuoteen 2017 mennessä 160 henkilötyövuodella mihin osoitetaan vuoden 2017 tasolla 10 miljoonan euron lisäys. Imatran ja Vaalimaan rajanylityspaikkojen kehittämiseen osoitetaan 1,3 miljoonaa euroa vuodelle 2014 ja 0,3 miljoonaa euroa vuosille 2015–2017.

Puolustushallinto jatkaa sopeuttamispäätösten toimeenpanoa menosäästöjen aikaansaamiseksi, menopaineiden hallitsemiseksi ja puolustusvoimauudistuksen toimeenpanon rahoittamiseksi. Reserviläiskoulutusta, harjoitustoimintaa sekä lento- ja alustoimintaa jatketaan supistetulla tasolla vielä vuonna 2014. Vuodesta 2015 alkaen lentotuntien, alusvuorokausien, kertausharjoituksissa koulutettujen reserviläisten sekä varusmiesten sotaharjoitusperusteisten maastovuorokausien määrä palautetaan tavoitetasolle. Varusmiehille turvataan maksuttomat matkat.

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla otetaan käyttöön täydessä laajuudessaan uudistetut ammatillisen koulutuksen, lukiokoulutuksen ja korkeakoulutuksen haku- ja valintapalvelut, aikuiskoulutuksen hakupalvelut sekä koulutustietopalvelut. Nuorisotakuun toteutumista tuetaan lisäämällä ammatillisen koulutuksen opiskelijapaikkoja.

Nuorten oppisopimuskoulutusta vahvistetaan ja oppisopimuskoulutukseen tulee nuorille ennakkopakso. Kokeillaan joustavaa siirtymistä oppilaitosmuotoisesta ammatillisesta koulutuksesta oppisopimuskoulutukseen.

Jatketaan ammattikorkeakoulujen uudistamista. Valtionosuusjärjestelmän kokonaisuudistuksen aikataulussa arvioidaan miten ammattikorkeakoulujen rahoituksen siirto kunnilta valtiolle ja oikeushenkilöaseman muuttaminen toteutetaan. Uudistuksen tueksi valtio varautuu tekemään ammattikorkeakouluihin finanssisijoituksia vuonna 2015.

Opintotuki sidotaan indeksiin 1.8.2014 lukien. Opintotukijärjestelmää uudistetaan hallitusohjelman ja hallituksen rakennepoliittisen kannanoton mukaisesti tukemaan päätoimista opiskelua ja nopeampaa valmistumista.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalle perustetaan tutkimuksen vaikuttavuuden ja tehokkuuden lisäämiseksi Luonnonvaratutkimuskeskus vuoden 2015 alussa. Se muodostetaan Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksesta, Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksesta ja Metsäntutkimuslaitoksesta.

Liikenne- ja viestintäministeriö suuntaa perusväylänpidon rahoitusta liikenneverkon päivittäiseen kunnossapitoon. Liikennepoliittisen selonteon linjauksen mukaisesti väyläinvestoinneista siirretään 100 miljoonaa euroa vuodessa liikenneverkon pieniin investointeihin ja ylläpitoon vuodesta 2016 alkaen. Hallitus turvaa käynnissä olevien liikennehankkeiden tehokkaan läpiviemisen ja hallituskaudella käynnistetään liikennepoliittisessa selonteossa nimetyt hankkeet.

ELY-keskusten määrärahoja lisätään vuosina 2014–2015 yhteensä 14,7 miljoonalla eurolla suhteessa aiempiin kehyyksiin.

Elinkeino- ja innovaatiopolitiikan tavoitteena on lisätä innovatiivisten, nopeasti kasvavien ja kansainvälistyvien yritysten määrää. Hallitusohjelman mukaisesti Finnvera Oyj:n riskinottoa lisätään. Vuonna 2014 käynnistetään uusi innovatiiviset kaupunkiympäristöt (INKA) –ohjelma.

Työmarkkinakeskusjärjestöjen solmiman työurasopimuksen mukaisesti työttömyysturvan ansiopäivärahan tasoja vähennetään, jolloin korotettu ansio-osa poistuu. Lisäksi työllistymistä edistäviin aktiivitoimenpiteisiin osallistuvat saavat muutosturvan ansio-osan suuruista päivärahaa.

Työurasopimuksen mukaan alle kolmen vuoden työhistorian omaavien ansiopäivärahakauden enimmäiskesto lyhenee 400 päivään, työssäoloa lyhenee 34 viikosta 24 viikkoon ja työllistymistä edistäviin aktiivitoimenpiteistä kieltäytyminen lyhentää päivärahakautta 100 päivällä. Muutokset tulevat voimaan 1.1.2014.

Käynnistetään osatyökykyisten työllistymistä edistävä toimenpideohjelma. Edistetään nuorisotakuun toteutumista myös kuntoutustoimin.

Potilaiden oikeuksien soveltamista rajat ylittävässä terveydenhuollossa koskeva direktiivi, ns. potilasdirektiivi, huomioidaan kansallisessa lainsäädännössä 1.1.2014 lukien. Potilasdirektiivin mukaan potilas voi hakeutua hoitoon toiseen EU-maahan. Sairausvakuutuksen korvausten valtion osuuden arvioidaan lisääntyvän tämän vuoksi 2 miljoonalla eurolla vuonna 2014. Direktiivin toimeenpanoa varten perustetaan Kelan yhteyteen kansallinen yhteyspiste, jonka toimintakuluihin osoitetaan 0,7 miljoonaa euroa vuonna 2014.

Hallitus osaltaan mahdollistaa uuden lastensairaalan nopean rakentamisen aloittamisen. Valtakunnallista julkista terveydenhoitoa antavan lastensairaalan perustamiskustannuksiin myönnetään kehyskaudella 40 miljoonaa euroa.

Työn ja perhe-elämän yhteensovittusta edistetään käyttöönotettavalla uudella joustavalla hoitorahalla. Asumistuen enimmäisasumismenoihin tehdään korotus.

Veteraanien vanhuudenhuollon palveluiden turvaamiseksi toteutetaan vuoden 2013 alusta lukien uudistuksia, joiden tavoitteena on varmistaa riittävät palvelut rintamaveteraaneille. Rintamaveteraanien kuntoutusmäärärahaa korotetaan 6 miljoonalla eurolla ja pitkäaikaisen laitoshoidon haitta-asterajaa laskettiin 25 prosentista 20 prosenttiin vuoden 2013 alussa. Näiden kustannusvaikutus on yhteensä arviolta 9 miljoonaa euroa vuonna 2014 ja 8 miljoonaa euroa vuonna 2017.

Ympäristöministeriö panostaa öljyntorjuntavalmiuden parantamiseen peruskorjaamalla öljyntorjunta-alus Hylkeen sekä varustamalla uuden ulkovartiolaivan jääöljynkeruulaitteilla. Hylkeen peruskorjaukseen osoitetaan 12 miljoonaa euroa ja ulkovartiolaivan öljynkeruulaitteisiin 1,5 miljoonaa euroa vuonna 2014. Lisäksi ympäristövahinkojen torjuntaan osoitettua määrärahaa lisätään 0,6 miljoonaa euroa vuosina 2014–2015 ja 1,1 miljoonaa euroa vuosina 2015–2016. Ympäristöhallinnon ohjauksen vahvistamiseen ja valtakunnallisten tehtävien hoidon kehittämiseen varataan 2 miljoonaa euroa pysyvää määrärahaa koko kehyskaudelle.

Valtiontalouden tasapaino ja velka

Päätetyillä toimilla velkasuhteen kasvu taittuu vaalikauden loppupuolella. Nettosopeutuksen määrä on noin 600 miljoonaa euroa vuoden 2015 tasolla.

Valtiontalouden tulopohjaa vahvistetaan korottamalla erityisesti terveydelle haitallisten tuotteiden kuten alkoholin, tupakan sekä makeisten ja virvoitusjuomien verotusta. Verouudistuksella tavoitellaan myös merkittäviä terveyshyötyjä. Arvonlisäverotukseen hallitus ei tee muutoksia. Samalla yrityksistä ulos otettavien osinkojen sekä pääomatulojen verotusta kiristetään ja yritysten nykyisin saamia verotukia poistetaan. Verotuksen rakenteen uudistus kannustaa investointeihin, selkeyttää verojärjestelmää sekä vähentää hallinnollista taakkaa ja haitallisen verosuunnittelun mahdollisuuksia. Lisäksi pääomatuloverotuksen progressiorajaa alennetaan 50 000 eurosta 40 000 euroon. Yritys- ja pääomatuloverotuksen muutos on tuloeroja kaventava.

Liite hallituksen kehysriihen tiedotteeseen 21.03.2013

Hallitus käynnistää asuntopoliittisen uudistuksen

Hallitus laati asuntopoliittisen uudistuksen, jolla tuetaan työvoiman alueellista liikkuvuutta. Uudistuksessa kiinnitetään erityistä huomiota siihen, että kohtuuhintaisen valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rakennuttamisen edellytyksiä parannetaan kasvukeskuksissa. Tehdään kokonaisarviointi asuntopoliittikkaan liittyvistä kysyntä- ja tuotantotuista hallituskauden loppuun tammikuuhun 2015 mennessä.

Hallitus pitää perusteltuna, että aravalainakannan korkotasoa alennetaan siltä osin kuin ne ovat merkittävästi markkinakorkoja suurempia. Nykyistä korkotukijärjestelmää kehitetään muun muassa nostamalla lainanlyhennysten määrää nykyisestä. Tuetaan ryhmärakentamisen toimintaedellytyksiä, ja ARA-asuntoja ohjataan rakennuttamaan työsuhteasunnoiksi. Valmistellaan suunnitelma siitä, miten varojen siirtoa valtion asuntorahastosta valtion budjetin menojen kattamiseksi voidaan rajoittaa.

Voimassa olevan MAL-aiesopimuksen toimeenpanossa varmistetaan kuntien kaavatuotannon riittävyys ja velvoite rakentaa alueelleen sopimuksen edellyttämä määrä kohtuuhintaista vuokra-asuntotuotantoa.

Maapolitiikan hoitoa kehitetään ja käytäntöjä yhtenäistetään Helsingin seudulla. Helsingin seudun MAL-aiesopimukseen sisältyvän maankäyttösuunnitelman laadinnassa turvataan uusien alueiden saaminen kohtuuhintaiseen asuntotuotantoon. Lisätään kunnallisten kaavojen tehokkuutta nykyisestä siten, että kunnat tarkistavat omalta osaltaan voimassaolevat ja uudet kaavat niiden rakennusoikeuden suhteen.

Uudistetaan kehittämisalueita koskeva säännöstö käyttökelpoiseksi sekä yhdyskuntien uudistamista ja eheyttämistä paremmin palvelevaksi. Nostetaan kilpailun edistämisvelvoite yhdeksi näkökulmaksi maankäyttö- ja rakennuslakiin. Lisäksi tarkennetaan maankäyttö- ja rakennuslain säännöksiä velvoittamalla kunnat kaavojen valmistelun yhteydessä arvioimaan kaavoihin sisältyvien rakennusmääräyksien kokonaistaloudelliset ja todelliset kustannusvaikutukset.

Kehitetään metropolialueen kaavoitusta ja selvitetään eri keinoin mahdollisuuksia syventää ylikunnallista yhteistyötä tavoilla, joilla varmistetaan yhdyskuntarakenteellisten ja asuntopoliittisten tavoitteiden toteutuminen alueella nykyistä järjestelmää paremmin.

Normitalkoita jatketaan nopealla aikataululla tavoitteena tarpeettoman sääntelyn purkaminen rakennuskustannusten alentamiseksi. Käynnistetään kuntien normitalkoot tehostamalla mm. asemakaavaratkaisujen ja rakentamiseen liittyvien valintojen, ohjeiden ja määräysten taloudellisten vaikutusten arviointia. Uusien kerrostalojen esteettömyysmääräyksien osalta otetaan käyttöön vuoden 2015 loppuun asti saakka määräaikainen kokeilu, jossa puretaan esteettömyysmääräyksiä muiden kuin ensimmäisen ja toisen kerroksen osalta. Tarkistetaan autopaikkanormia maankäyttö- ja rakennuslaissa.

Käynnistetään metropolialueella vuoden 2015 loppuun asti ulottuva kokeilu, jossa ARA-tuetussa vuokra-asuntotuotannossa autopaikat irrotetaan asunnon hinnasta. Molemmilla toimenpiteillä tuetaan rakennuskustannusten alentamista.

Nykyinen kokeilulaki poikkeamispäätösten toimivallan siirrosta tehdään pysyväksi osana maankäyttö- ja rakennuslain muutoksia.

Valtio-omisteinen Kruunuasunnot (A-Kruunu Oy) ryhtyy rakennuttamaan ja omistamaan kohtuuhintaisia vuokra-asuntoja Helsingin seudulla. Asia valmistellaan jo seuraavaan lisätalousarvioon. Korkotukilainoituksen omavastuukorkoa alennetaan määräaikaisesti yhteen prosenttiin. Lisäksi otetaan käyttöön käynnistysavustus Helsingin seudulla, siten, että se vähentää kohteen oman pääoman tarvetta. Toimenpiteillä tuetaan erityisesti pieni- ja keskisuurten toimijoiden mahdollisuuksia rakennuttaa valtion tukemia normaaleja vuokra-asuntoja.

Kehitetään ARA-asuntojen vuokranmäärityssäännöksiä niin, että turvataan asukkaiden asumismenojen kohtuullisuus. Alennetaan perusparannuksen korkotukilainoituksen omavastuukorko määräaikaisesti 3,4 prosentista 2,35 prosenttiin.

Korotetaan erityisryhmien investointiavustuksen myöntämisvaltuutta ja lisätään samalla korkotukilainoituksen myöntämisvaltuutta. Samalla arvioidaan investointiavustuksen avustusprosenttien taso.

Korotetaan hissi- ja korjausavustuksien myöntämisvaltuuksia. Samalla arvioidaan hissiavustuksen avustusprosentin suuruus ja selvitetään, miten hissiavustuksesta voidaan tehdä tarveharkintainen. Lisäksi korotetaan kunnallistekniikka-avustusta.

Valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon lisäämiseksi ja vuokra-asuntotuotannon vaihtoehtojen monipuolistamiseksi otetaan käyttöön nykyisen korkotukilainoituksen rinnalle uusi korkotukilainamuoto, jossa rajoitus aika on 20 vuotta ja tuen määrä pienempi.

Korkotukilaina voidaan myöntää EU-säädösten mukaisesti yhteisölle, jonka tarkoituksena on rakennuttaa, omistaa ja vuokrata asuntoja siten, että tuen kohteena olevia asuntoja on käytettävä sosiaalisin perustein valittaville asukkaille. Vuokrien määräämisessä käytetään omakustannusperiaatetta. Korkotukilainalla on valtion täytetäkaus. Tarkemmat määräykset korkotuen määrästä ja maksuajasta, korkotukilainan lyhennyksistä ja yleisistä ehdoista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Samalla huolehditaan 40 vuoden korkotukilainan kilpailukykyisyydestä.

Hallitusohjelman mukaisesti yleishyödyllisyyslainsäädäntöä kehitetään asiaa selvittäneen työryhmän esitysten pohjalta kuitenkin siten tarkennettuna, että työryhmän ehdotuksia sovelletaan ainoastaan ARA-asuntojen uustuotantoon.